

[Hvidberg.]

Dernæst vil jeg gerne omtale en anden sag, der også vedrører det kirkelige område, men som er af langt større rækkevidde.

Dette høje ting beskæftiger sig som bekendt mestendels med økonomi og lignende mere håndgribelige spørgsmål, men undertiden kan det dog vist være godt, om vi prøver på at se vort folks liv også under andre aspekter — jeg mener endda, at vi har pligt til at gøre det en gang imellem.

Vor nordiske sprogforsker ved Aarhus universitet, Peter Skautrup, taler i en for ikke længe siden udgivet afhandling, „Jyske Maal og Jyske Sind“, om, at ordforrådet er kommet i et vældigt røre. Han giver også nogle fortrinlige forklaringer på, hvordan det er kommet dertil; det skal jeg ikke komme ind på her, nok er det, at nye ord nu om stunder myldrer ind og gamle dør ud. Sammen med et kulturskifte, siger professor Skautrup, foregår der også en udskiftning af ord. Det er denne erkendelse af et kulturskifte, som i særlig grad interesserer mig. Det er utvivlsomt rigtigt, at det, som foregår omkring os i disse år, er intet mindre end et kulturskifte.

Betragter man det nærmere, ser nærmere på f. eks. de indtryk, som daglig hamrer på vore byers ungdom ud fra bladkiosker, ud fra mange radioudsendelser og film, kunne man måske fristes til at gå endnu videre og tale om et kulturskred. Selvom man ikke skal være ensidig i sin betragtning af det liv, der leves omkring os, og ikke skal se bort fra de store muligheder for kulturpåvirkning, som vor tid også indeholder i modsætning til tidligere tider, og de glædelige tegn, der også er på en stigende udnyttelse af sådanne muligheder, kan det dog ikke nægtes, at et typisk træk i billedet af det liv, som leves omkring os ikke mindst i byerne, er, hvad man f. eks. kunne kalde for dyrkelsen af musklerne, dyrkelsen af kødet, dyrkelsen af ungdommen for ungdommens egen skyld, dyrkelsen også af erotikken som den matador, der slår alle andre argumenter i en diskussion af marken.

I sammenhæng hermed kunne man også som et andet typisk træk i tidsbilledet nævne den underminering og udkritisering af de morallove, vort folk hidtil har levet på. Folk, som har søgt at analysere billedet af vor tid, har som grund hertil undertiden anført visse æstetisk-sentimentale læresæt-

ninger, som trænger ud i befolkningen fra visse dele af den nyere litteratur, navnlig måske fra fransk og amerikansk litteratur. Man har også undertiden nævnt visse mere eller mindre misforståede, fra den freudske psykoanalyse stammende begreber, der som slagord glider ud i befolkningen. Der kunne utvivlsomt nævnes flere andre ting, f. eks. den materialistiske historieopfattelse og andet, som jeg ikke her skal komme nærmere ind på; det har jeg desværre ikke tid til.

Også et andet typisk træk ved den tid, vi lever i, kunne drages frem; det er dette, at fællesskabet mellem folk er gået i stykker. Mennesker i en moderne storby er mere individer i en masse, end de egentlig er frænder i et folk.

Jeg vil også nævne hele den fremmedgjorthed overfor folkekirken og dens budskab, som mere og mere slår igennem; også den rent vanemæssige side af tilknytningen til kirken brydes jo mere og mere. Jeg tror ikke, nogen af os ret kan overskue og til bunds forstå, hvad det egentlig er, der i disse tider foregår omkring os. Måske ville man da gå videre og ikke blot tale om et kulturskifte og et kulturskred, men direkte om en åndelig misère.

I disse dage er der udkommet på dansk en meget betydningsfuld bog af den tyske teologiske professor Helmuth Gollwitzer. Den hedder: „... Og du skal føres derhen, hvor du ikke vil“. Jeg læste en udmærket anmeldelse af denne bog i dagbladet „Information“ og anskaffede den straks. Den handler om de russiske fangelejre, som forfatteren har opholdt sig i i 5 år, og denne bog, som han har skrevet derom, er holdt i meget streng objektivitet. Jeg vil gerne have lov til at citere en sætning derfra; forfatteren skriver:

„Den eneste tjeneste, som Vesten i dag kan gøre de stakkels folkeslag, der sukker under kommunismen, er selv at levere beviset for, at Vesten kan overvinde *sin* sociale og åndelige misère.“

Nu er det, jeg føler trang til her i folketinget at stille spørgsmålet om, hvad egentlig den danske folkekirke, der dog tidligere stod „midt iblandt sit folk“, nu betyder i det danske folk. Vil man overfor en sådan tale her i tinget hævde, at det må jeg virkelig gå andetsteds hen med, det har man ikke tid til, det interesserer man sig